

Burası Farklı: Hemşirelik Öğrencisi Gözüyle Ameliyathane Ortamı

Here is Different: Operating Room Environment from Nursing Student's View

Aydanur AYDIN¹|Ayla GÜRSOY²

ÖZET

Amaç: Araştırmanın amacı, hemşirelik öğrencilerin ameliyathane deneyimlerini anlamayı ve yorumlamayı amaçlamaktır.

Yöntem: Araştırma nitel araştırma düzeninde yer alan fenomenoloji desende tamamlandı. Bu desende bir olguya ilişkin bireylerin deneyimleri ve bu deneyime yükledikleri anlamlar ortaya çıkarılmaya çalışılmaktadır. Araştırmaya hemşirelik bölümünde öğrenim gören ve kendi istekleri ile ameliyathane uygulaması yapan on son sınıf öğrencisi dahil edildi. Araştırma verileri öğrencilerle yarı-yapılandırılmış görüşme ile toplanı ve fenomenolojik olarak analiz edildi.

Bulgular: Araştırma verileri çözümlendiğinde; ameliyathaneden ürkme, ekibin bir parçası olduğunu düşünme ve ameliyathanede daha çok zaman geçirme isteği şeklinde üç ana kategori belirlendi. Ayrıca ürkme ana temasının altında soğuk boşluğa ve umuda yürüme şeklinde alt temalar saptandı. Ameliyathaneyi ürkütücü olarak tanımlayan öğrencinin yanında diğer klinik ortamlardan farklılıklarının güzel etkilerini ifade eden öğrencilere rastlandı. Bu tanımlamanın yanında ameliyathanede daha uzun süre geçirmek istediğini belirttikleri görüldü.

Uygulamada Kullanım: Çalışma hemşirelik öğrencilerinin ameliyathane deneyimlerine ilişkin bilgi sağlamaktadır. Sonuçlar hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamaların deneyimlerine etkilerinin görülmesine ve mesleki algılarının tanımlanmasına katkı sağlayacaktır. Araştırma sonuçları hemşirelik eğitiminde klinik uygulamaların planlanmasına katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Öğrencisi, Hemşirelik Klinik Araştırmaları, Ameliyathane, Hemşirelik, Nitel Araştırma

ABSTRACT

Objective: The purpose of this research is to grasp and analyze nursing students' operating room experiences.

Method: The qualitative phenomenology design was employed in this investigation. Phenomenology is the study of people's encounters and interpretations of those encounters. The study's sample comprised ten nursing students who independently practiced operating rooms. The data was gathered through semi-structured interviews with students. The data were analyzed phenomenologically in the framework of qualitative research.

Results: When the research data are analyzed; three main categories were identified as being frightened of the operating room, thinking of being a part of the team, and wanting to spend more time in the operating room. Under the topic of being terrified, sub-themes such as venturing into frigid space and wishing were discovered. Other students, in addition to the student who found the operating room intimidating, emphasized the benefits of their distinctions from other healthcare facilities. They also indicated a desire to stay in the operating room for a longer amount of time.

Usage in Practice: the study gives data on nursing students' experiences in operating rooms. The findings help to explain nursing students' professional perspectives and enable the study of how clinical practice changes nursing students' experiences. Clinical practice in the operating room was discovered to improve students' self-confidence. It should be mentioned that the operating room atmosphere and professional staff distinguish this clinic from others. The outcomes of the study provide light on and assist clinical practice planning in nursing education.

Keywords: Nursing Students, Nursing Clinical Research, Operating Room, Nursing, Qualitative research

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gümüşhane, Orcid numarası: 0000-0001-5594-404X

² Prof. Dr., Antalya Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Antalya, Orcid numarası: 0000-0003-3585-4500

Sorumlu Yazar: Aydanur Aydın, Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, e-mail: aydin.aydanur@hotmail.com

Atf: Aydın, A., Gürsoy, A. (2023). Burası Farklı: Hemşirelik Öğrencisi Gözüyle Ameliyathane Ortamı. Güncel Hemşirelik Araştırmaları Dergisi, 3 (1),25-31.

GİRİŞ

Hemşirelik, hasta ve sağlıklı bireyin güçlü-zayıf yönlerini belirleyerek yetersiz kaldığı durumlarda pratik çözüm önerileri ile sağlığını en üst düzeye taşıyan profesyonel bir meslektir (Bakan, Azak, & Özdemir, 2021). Hemşirelik eğitimi teorik bilginin yanında beceri geliştirmeyi hedefleyen uygulamaları içeren bir program içermektedir (Küçükaslan & Yıldız, 2021). Hemşirelik öğrencileri sınıf ortamında edindikleri teorik bilgileri laboratuvar, simülasyon ve klinik uygulamalarda pratiğe dönüştürmektedir (Can Gür & Yılmaz, 2021). Öğrencilerin klinik uygulama eğitimleri sırasında pratik düşünme, etkili çözüm yollarını belirleme, uygun çözüm önerilerini saptama ve hızlı karar vermeleri beklenmektedir (Akansel & Palloş, 2020). Bunun yanı sıra eleştirel düşünme becerisi, mesleki özgüven, iletişim-yönetim ve organizasyon becerileri gelişmektedir (Yanikkerem, Karakuş Selçuk, & Çetinkaya, 2021).

Hemşirelik bakım becerisinin gelişiminde önemli bir rolü olan uygulamalar eğitimin her aşamasında kullanılmaktadır. Klinik uygulamalar ile öğrencilerin edindikleri bilimsel bilgileri uygulamadaki becerilerle pekiştirmeleri amaçlanmaktadır (Titrek, Hakkakul, & Varlı, 2015). Klinik uygulamayı tamamlayan öğrencilerin hasta bakımına ilişkin tanı ve tedavi konusunda yeterli olmasının yanı sıra mesleki ve kişisel beceri davranışları kazanmaları beklenmektedir (Şendir et al., 2018). Bu eğitim yönteminde beklenen kazanımların sağlanması, uygulama alanlarının çeşitlendirilmesi ile mümkündür (Bakan et al., 2021). Hemşirelik öğrencilerinin farklı ortam deneyimleri ile yaşayabileceği sorunları yönetebilmeleri ve mesleki kimliklerini oluşturmada bilgi birikimi kazanmaları hedeflenmektedir (Aydın, Tatlı, & Gürsoy, 2022). Bu çeşitlilik içerisinde yer alan ameliyathane, temel sorumluluğu etkili ve verimli hasta bakımı olan kapalı bir birimdir. Bir çalışmada, ameliyathane hemşirelerinin iyi bir hizmet sunabilmeleri için ameliyathanede çalışmanın kendilerine olan etkilerini bilmeleri

ile mümkün olduğuna dikkat çekilmektedir (Koraş, Öcalan, & Solak, 2015).

Sağlık ekibinin önemli bir parçası olan hemşirelik öğrencilerinin ameliyathaneye ilişkin henüz eğitim aşamasındayken deneyim sahibi olmaları, hizmet verecekleri kurumlar açısından daha bilinçli olmalarını ve olası sorunların yönetimi açısından önemlidir. Ayrıca öğrencilerin özellikli birimlerdeki eğitimleri hem mesleki gelişimlerini artırmada hem de uzmanlık alanlarını belirlemede önemli bir deneyimdir. Bu bilgiler ışığında araştırma, ameliyathanede klinik uygulama yapan hemşirelik öğrencilerinin ameliyathane deneyimlerine ilişkin görüşlerini incelemek amacıyla yapıldı.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın türü

Bu araştırma, nitel araştırma yaklaşımında yer alan fenomenolojik desende tamamlandı.

Araştırmanın evreni ve örnekleme

Araştırmaya daha önce ameliyathanede hasta olarak bulunmayan, panik atak ya da kapalı alanla ilgili endişesi bulunmayan öğrenciler dahil edildi. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanıldı. Kavramlar ve süreçlerin tekrar etmeye başladığı doyum noktasına kadar veri toplamaya devam edildi. Veri doygunluğuna 10 hemşirelik öğrencisi ile ulaşıldı.

Verilerin toplama araçları

Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulmuş yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplandı. Görüşme süresince, araştırmacılara rehberlik etmesi amacıyla literatür ışığında hazırlanan, ameliyathane deneyimlerini, mesleki kazanım ve davranış kavramlarının tanımları ile oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme rehberi kullanıldı (Küçükaslan & Yıldız, 2021; Şendir et al., 2018).

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda aşağıdaki ana sorular yer aldı. Görüşmenin ilerleyişine göre sonda sorular da kullanıldı.

- Ameliyathane ile ilgili düşüncelerinizi ve deneyimlerinizi anlatır mısınız?

- Ameliyathanede hemşire olarak bulunmak sizce nasıl bir deneyim?
- Size göre ameliyathane staj yapmanın diğer kliniklerden farklı yanları nelerdir?

Verilerin toplanması

Öncelikle öğrenciler çalışma hakkında bilgilendirildi. Görüşmelerde zaman kaybının önlenmesi ve analizlerin daha sağlıklı yapılabilmesi için ses kaydı yapılacağı ve öğrencilere istedikleri anda ses kaydını durdurabileceği açıklandı. Ayrıca araştırmacılar tarafından öğrencilere ses kaydını yalnızca araştırmacının dinleyeceği ve üçüncü şahıslarla paylaşılmayacağı belirtildi. Bu koşulları kabul eden gönüllü öğrencilerden yazılı izinleri alındı ve araştırmaya dahil edildi. Görüşmeleri ilk araştırmacı görüşmeye uygun bir ortam oluşturarak gerçekleştirdi. Görüşmeler her bir katılımcı için 21.2 dk. (min: 17.9, max: 25.1) sürdü. Veri doygunluğuna ulaşıncaya kadar veri toplamaya devam edildi. Her bir öğrenciye isimleri kullanılmadan kod adı verildi (K1,K2,...K10).

Verilerin analizi

Fenomonolojik araştırmalarda veri analizi, yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmaya yöneliktir. Bu amaçla yapılan içerik analizinde verinin kavramsallaştırılması ve olguyu tanımlayabilecek temaların ortaya çıkarılması çabası vardır. Öğrencilerle bu kapsamda yapılan görüşmelerin tamamı ilk araştırmacı tarafından yürütüldü ve yazıldı. Araştırmacı ses kayıtlarını tekrar dinleyerek metni doğruladı ve bu okuma sırasında veriler dikkatle değerlendirildi. Görüşme sırasında araştırmacı tarafından kaydedilen notlar (katılımcının ses tonu, hareketleri, mimikleri vb.) eklenerek yapılandırılmış bir dosya elde edildi. Araştırma için önemli olan yerler işaretlendi ve elde edilen verilerin bütünlüğünü oluşturacak kodlar belirlendi. Kategorize edilen kodlar arasında veriyi en çok ifade edecek kod için seçimler yapıldı. Birbirleriyle ilişki kurulabilecek kodlar birleştirilerek temalar bu temalardan yola çıkarak da ana temalar yapılandırıldı. Tüm katılımcıların ifadeleri göz önünde bulundurularak kodları belirlendi ve temalar arasında karşılaştırmalar yapıldı. Katılımcıların ifadeleri kontrol edildikten sonra benzer ve öne

çıkan temalar belirlendi. Son olarak katılımcıların deneyimleri ve tanımlamaları yorumlanarak raporlandı. Temalar oluşturulurken her iki araştırmacı bu aşamaları bağımsız olarak gerçekleştirdi ve temalar karşılaştırılarak ortak rapor hazırlandı.

Etik boyut

Helsinki Bildirgesi ilkelerine uygunluk ve öğrencilerin örnekleme dahil edilebilmesi için ilgili üniversitenin Etik Kurul Başkanlığı'ndan (2021/14 sayılı izin) ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığından yazılı (63582098/200/765 sayılı izin) ve öğrencilerden yazılı onam alındı.

Katılımcıların bilgilendirilmesi amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan "Gönüllü Bilgilendirilmiş İzin Formu" görüşme öncesinde katılımcılar tarafından okunup imzalandı. Ses kayıt cihazı kullanılacağı belirtilen metinde, kimliklerin ve ses kaydının gizliliği konusunda güvence verildi. Bulgularda yer alan doğrudan alıntılarda, katılımcıların isimleri yerine "K" harfi kullanıldı.

BULGULAR

Bulgulara dayanarak ameliyathaneden ürkme, ekibin bir parçası olduğunu düşünme ve ameliyathanede daha çok zaman geçirme isteği şeklinde üç ana tema belirlendi. Ayrıca ürkme ana temasının altında soğuk boşluğa ve umuda yürüme şeklinde alt temalar saptandı.

Tema 1. Ürkme

Öğrencilerin çoğunluğu ameliyathaneyi ürkütücü bulurken bazıları da umudu çağrıştırdığını düşündü.

Alt tema 1. Soğuk boşluğa yürüme

Öğrenciler ameliyathaneyi, soğuk, boşluk, yalnız gibi ifadelerle tanımladılar. "...ameliyathane aksiyonlu bir ortam ama soğuk, çok soğuk (elleri ile kollarını ovuyor) ..." (K6). Öğrenciler ilk kez buldukları ameliyathane ortamında korku yaşadılar ve ürkütlü. "...ameliyathane deyince aklıma gelen ilk şey tamamıyla sessiz bir ortam, upuzun bir koridor ve hiç kimse yok..." (K1). İlk kez gördükleri bu farklı ortamı gizemli buldular. "...ameliyathane yeşiller içerisinde boşluğa yürümek gibi..." (K8)

Bazı öğrenciler özellikle kan kokusundan

rahatsız oldular. Bir katılımcı “...ameliyathane ortamı benim için kokusu da kendisi de korkutucu bir ortam...” (K3) dedi. Bir başka katılımcı ise “...ameliyathaneye ilk girdiğimde kokudan o kadar rahatsız oldum ki kan kokusu hala midemi bulandırıyor düşününce, bayılmışım ben ameliyathane odasında bir daha mı (yüzünü buruşturuyor)...” (K9) şeklinde ifade etti.

Alt tema 2. Umuda yürüme

Öğrencilerin bazıları ise hastaların tedavisi için çok önemli bir aşama olan ameliyatların yapıldığı bu yeri umuda açılan kapı gibi algıladılar. Bir öğrenci “..ameliyathaneden ayrılırken hastaların yüzünde genelde tebessüm var (gülümsüyor)..” (K4) derken başka bir öğrenci “..ameliyathanede hastanın kanser hücrelerinin çıkarıldığını düşünelim, o hücrenin tamamının çıkarıldığı an çok keyifli..” (K7) dedi.

Tema 2. Ekibin bir parçası olduğunu düşünme

Öğrenciler ameliyathanede ekip üyeleri arasında beklidiklerinden daha samimi bir ortam olduğunu hissettiler. “...baskı orda yok, herkes ekip arkadaşı gibi, herkes aynı...” (K4). Ameliyathaneye gelmeden önce öğrencilerin aslında ortamın çok ciddi olacağına ilişkin bir beklentileri vardı. Ancak ameliyathanede ekip üyelerinin birbirine espri yaptığını görmek onlar için şaşırtıcı oldu ve bundan çok mutlu oldular. “...hocalar hemşireler ameliyat sırasında şakalaşıyorlar, ben daha ciddi bir ortam bekliyordum, hiç öyle değil, aklımın ucundan geçmezdi...” (K10). Bir başka katılımcı da bunu “...komik şeyler olabiliyor, öğle arasında bir araya geliyorlar, oturuyorlar, paylaşıyorlar her şeyi, aile gibi...” (K7) şeklinde ifade etti

Öğrencileri özellikle ameliyatlara steril giyinerek gözlemci olarak katılmak çok heyecanlandırdı. Ameliyathane ilk kez buldukları bir ortam. Ameliyathane gibi diğer kliniklerden farklı bir ortamla ilk kez karşılaşmanın etkisi ile burada olmak özgüvenlerini artırdı: ...ameliyathane riskli ortam, orada bir iş yapıyor olmak özgüvenimi artırdı...” (K3). Bir başka öğrenci yaptığı işin doyumunu hissetmeyi şu şekilde ifade etti:

“spançları sayıyorsun, malzemeleri veriyorsun, çok hoş bir duygu (gülümsüyor)...” (K9)

Tema 3. Ameliyathanede daha çok zaman geçirme isteği

Öğrenciler kliniklerde hastalar ile ameliyat olmadan ya da olduktan sonra karşılaşmaktalar. Bu hastaların ameliyat sürecine katılmanın kendileri için farklı bir deneyim olduğunu hissettiler. “Serviste her şeyi göremiyorsunuz, hastanın hangi süreçlerden geçtiğini bilmek farklı bir durum...” (K10). Bu sürecin daha uzun olması gerektiğini belirttiler. Öğrenciler ameliyathane uygulama süresini yetersiz buldular. “staj günleri daha uzun olmalı ve böylelikle daha çok yerde bulunabiliriz...” (K7). Ayrıca ameliyathane uygulamalarının yıl boyu devamlılığı olması gerektiğini düşündüler. “...deneyim bir anda kazanılmaz sürekliliği olmalı. Sene boyunca ameliyathaneye girseydim gördüklerimi daha çok pratik kazanmasına sebep olurdu...” (K4).

TARTIŞMA

Öğrencilerin ameliyathane deneyimlerinin farklı etkilerinin olduğu görülmektedir. Ameliyathaneyi ürkütücü olarak tanımlayan öğrencinin yanında diğer klinik ortamlardan farklılıklarının güzel etkilerini ifade eden öğrencilere rastlandı. Bu doğrultuda veriler ürkütüm, burada ekibin bir parçasıyım ve ameliyathanede daha çok zaman geçirmeliyim şeklinde gruplandırıldı.

Araştırmada ameliyathaneyi ürkütücü ve umut verici olarak tanımlayan öğrenciler belirlendi. İnsan deneyimi algılarına göre değişkenlik gösterebilen bir olgudur, deneyimi farklılaştıran ise duygulardır. Ameliyathaneyi ürkütücü bulan öğrencilerin ameliyathanenin soğuk olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Bu da öğrencilerin ameliyathanenin fiziksel ortamının etkisinde kalarak deneyim tanımladıkları görülmektedir. Deneyim bireyin doğrudan ya da dolaylı olarak bir ortamda bulunması ile şekillenen kişisel izlerdir (Ünal & Pınar, 2017). Öğrencilerin deneyimlerinin ortamdaki sınırlanmadığı, deneyim tanımlarında ortama ilişkin betimlemeler kullanıldığı görülmektedir. Öğrencilerin ortam deneyimlerinin bireysel kazanımlarının önüne geçecek derecede güçlü

olduğu görülmektedir. Ameliyathane gibi özellikli ortamların öğrencilerin deneyimlerine ortam olarak daha çok etki gösterdiği sonucuna ulaşılabilir (Arslanoğlu & Köser, 2019). Diğer taraftan bazı öğrenciler ameliyatı “umut” la eşleştirdiler. Öğrencilerin ameliyathane deneyimi çıktısı olarak empati değerlendirilebilir. Empati hemşirelik bakımının yürütülmesinde geliştirilmesi gereken bir donanım olarak karşımıza çıkmaktadır (Özdelikara & Babur, 2020). Hemşirelerin ameliyathaneye ilişkin görüşleri fiziksel ortam, motivasyon, çalışan sayısı ve iletişim başlıkları ile kategorize edilmiştir (Akalm & Modanlıoğlu, 2020). Ameliyathaneye ilişkin hemşirelik öğrencileri görüşlerini içeren araştırma verilerine literatürde ulaşılamadı. Bu sebeple araştırma verileri sınırlı olarak tartışıldı.

Öğrencilerin ameliyathane deneyimlerinin tanımlamalarında merak olduğu görüldü. Yapılan bir sistematik incelemede, öğrencilerde merak uyandıran klinik uygulamaların deneyimleri olumlu etkilediğine dikkat çekilmektedir (Özsaban & Bayram, 2020). Ancak araştırmamızda öğrencilerin merak ifadelerine rağmen ameliyathaneyi ürkütücü olarak tanımlamaları dikkat çekmektedir. Ameliyathane ortamı uzun koridor ve ekip çalışmasının yüksek olduğu birimler olarak tanımlanmaktadır (Arslanoğlu & Köser, 2019). Ameliyathanede hızlı ve sirkülasyonlu çalışan sağlık personelinin olduğuna da dikkat çekiliyor. Öğrencilerin ürkütücü tanımları incelendiğinde ekip çalışmasının yoğunluğu, uzun koridor ve soğuk ortam dikkat çekmektedir. Bunlar ameliyathane ortamını tanımlayan olağan özellikler olarak ifade edilebilir. Öğrencilerin özellikle ilk kez ameliyathanede bulunmalarının nedeniyle ortamı ürkütücü buldukları düşünülebilir.

Birkaç öğrenci ortamdaki kokudan (kan, cerrahi duman vb.) olumsuz etkilendiğini belirtti. Cerrahi duman olarak literatürde yer verilen ameliyathane kokusu yaygın bir sorundur. Maruz kalan bireylerin kötü koku olarak tanımlayabileceği bu duman sağlık sorunlarına da yol açabilmektedir (Yaman Aktaş & Aksu, 2019). Bir araştırmada, stres ve farklı ortam

deneyiminin öğrencilerde pre-senkopun yaygın olarak görüldüğünü belirtilmiştir (Morzycki, Hudson, & Williams, 2016). Nitekim katılımcılardan biri koku nedeniyle senkop geçirdiğini ifade etmiştir. Yaşanılan olumsuz deneyim mesleki yaşamı etkileyebilecek bir sorun oluşturabileceği düşünülmelidir.

Öğrencilerin klinik uygulamalarda farklı beceriler ve donanımlar kazanmaları beklenmektedir (Titrek et al., 2015). Edinmeleri istenilen becerilerden biri de ekip içerisinde söz sahibi olabilmek ve uygulama basamaklarını takip edebilmektir. Bu deneyim onlara özgüven kazanmaları ve kendilerini değerli hissetmelerini sağlamaktadır. Öğrenciler ameliyathanede sağlık ekibinin bir parçası olarak hissettiklerini belirttiler. Bir araştırmada, ameliyathanenin işleyişinin sağlanabilmesi için ekip yaklaşımının önemine dikkat çekilmektedir. Aynı çalışmada hemşirelerin ameliyathane ekibinin önemli bir parçası olduğuna ve ekip iletişiminin sağlanması ve korunması için liderlik vasıflarının kullanılması gerektiği ifade edilmiştir (Akalm & Modanoğlu, 2020).

Yapılan bir sistematik incelemede, öğrencilerin klinik uygulama sürelerinin deneyimleri etkileyen önemli bir değişken olduğuna dikkat çekilmektedir (Özsaban & Bayram, 2020). Öğrenciler de buna ameliyathanede yapılan uygulamanın daha uzun olması gerektiğini düşündüler. Hemşirelik intörn uygulamalarının hedeflerinin ve çıktılarının incelendiği bir çalışmada, uygulama süresinin kısalığından şikayet edilmiş ve sürenin yeterli olması durumunda mesleki kazanıma büyük katkı sunacağını altı çizilmiştir (Bahçeçioğlu Turan, Tan, & Dayapoğlu, 2017). Bir başka çalışmada ise, özellikli alanlarda (acil servis, ameliyathane vb.) uygulama deneyimleyen öğrencilerin bireysel liderliklerini geliştirmede etkili olabileceğine değinilmektedir (Sabancıoğulları, Doğan, Kelleci, & Avcı, 2012). Öğrencilerin ameliyathane süresine ilişkin yorumlarının literatürle paralel özellik gösterdiği görülmektedir. Ameliyathane gibi özellikli birimlerde uygulama yapacak öğrencilerin daha uzun süre deneyim kazanması deneyimlerine yükledikleri anlamlarda değişiklik

oluşturabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın sınırlılıkları

Öğrencilerin ameliyathanede kalış süreleri klinik uygulama gereği oldukça kısadır. Yeteri kadar deneyim yaşamak için yeterli süre olmayışı araştırmanın sınırlılığı olarak kabul edilebilir. Çalışmanın örneklem sayısı da bir başka sınırlılık olarak kabul edilebilir. Araştırma verileri öğrencilerin ifadeleri ile sınırlıdır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda öğrenci hemşirelerin ameliyathane deneyimlerinin ameliyathane ortamından etkilenerek ürkütücü, soğuk boşluğa ve umuda yürümek şeklinde yorumlandığı görülmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin ekip içerisinde aitlik hissetmeleri deneyimlerine yansıyan bir başka durumdur. Ayrıca uygulama süresinin daha uzun olmasına ilişkin önerilerde bulunduğu görülmektedir. Bu bağlamda hemşirelik alanına ilişkin verilerin sunulduğu araştırmada, ameliyathane ortamının diğer ortamlardan elde edilecek deneyimlerden farklı olduğuna ve mesleki ekip içerisinde öğrencileri dahil edildiğine dikkat çekilebilir. Araştırma sonuçları hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamalarının planlanmasında yol gösterici niteliktedir. Sonuçlar hemşirelik

KAYNAKLAR

- 1 Akalın, B., & Modanlıoğlu, A. (2020). "Ameliyathane Hemşiresi Olmak": Nitel Bir Çalışma. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 23(1), 100-108.
- 2 Akalın, B., & Modanoğlu, A. (2020). "Ameliyathane hemşiresi olmak": Nitel bir çalışma. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 23(1), 100-108.
- 3 Akansel, N., & Palloş, A. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin bakım planı hazırlamada yaşadıkları güçlüklerin kök nedenlerinin incelenmesi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*(2), 269-275.
- 4 Arslanoğlu, A., & Köser, C. E. (2019). Ameliyathane hemşirelerinin sorunlarını inceleyen nitel bir araştırma. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 1-14.
- 5 Aydın, A., Tatlı, Z., & Gürsoy, A. (2022). Understanding Nursing Students' Experience Through Digital Storytelling. *Balikesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(1), 26-33.
- 6 Bahçeciöğlü Turan, G., Tan, M., & Dayapoğlu, N. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin ve klinik hemşirelerin intörn uygulamasına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 20(3), 170-179.
- 7 Bakan, G., Azak, A., & Özdemir, Ü. (2021). Basic strategy in nursing education: managment of Diabetes Mellitus by simulation method. *Pamukkale Tıp Dergisi*, 14(3), 3-3.
- 8 Can Gür, G., & Yılmaz, E. (2021). The Effect of Intercultural Nursing Training on Nursing Students' Intercultural Sensitivity and Empathic Tendency Level: Randomised Controlled Trial. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(1), 130-137.
- 9 Koraş, K., Öcalan, D., & Solak, O. (2015). Cerrahi hekimlerin ameliyathanedeki gergin davranışlarının hemşireler üzerindeki etkileri. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(4), 502-515.
- 10 Küçükbaşlan, M., & Yıldız, M. (2021). Türkiye'de yükseköğretimde hemşirelik eğitimi *Wyższej Szkoły Zarządzania*, 40, 29-36.
- 11 Morzycki, A., Hudson, A., & Williams, J. (2016). Medical student presyncope and syncope in the operating room: a mixed methods analysis. *Journal of surgical education*, 73(6), 1004-1013.

öğrencilerinin klinik uygulamaların deneyimlerine etkilerinin görülmesine ve mesleki algılarının tanımlanmasına katkı sağlayacaktır. Öğrencilere ameliyathane ortamının uygulama öncesi video ile tanıtılması "ürkütücü" tanımının önüne geçilmesinde etkili olabilir. Ayrıca öğrencilerin özellikli birimlerdeki klinik uygulamalarında süre göz önünde bulundurularak plan yapılmasının gerekliliği açığa çıkmaktadır. Bir üniversitede yürütülen bu sonuçların farklı üniversitelerde de yürütülmesi ile farklı sonuçlar elde edilebilir.

Yazarlık katkısı

Yazarlar makaleye katkısı aşağıdaki şekilde onaylarlar:

Çalışma fikri veya tasarımı: AA, AG

Veri toplama: AA

Sonuçların analizi ve yorumlanması: AA, AG

Taslak çalışmayı hazırlama: AA, AG

Eleştirel inceleme: AA, AG

Tüm yazarlar (AA, AG) sonuçları gözden geçirdi ve makalenin son hâlini onayladı.

Çıkar çatışması beyanı

Araştırmada çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansman beyanı

Araştırmanın yürütülmesinde finansal destek alınmadı. Araştırmacılar kendi imkanları ile araştırmayı tamamladı.

- 12 Özdelikara, A., & Babur, S. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin merhamet düzeyi ve empatik eğilim ilişkisi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*(2), 342-349.
- 13 Özşaban, A., & Bayram, A. (2020). Türkiye’de hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulama deneyimlerini etkileyen faktörler: sistematik derleme. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(2), 124-145.
- 14 Sabancıoğulları, S., Doğan, S., Kelleci, M., & Avcı, D. (2012). Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin internlik programına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 5(1), 16-22.
- 15 Şendir, M., Çelik, S., Dişsiz, M., Güney, R., Açıksoz, S., Kolcu, M., & Bektemür, G. (2018). Hemşirelik eğitimi ve uygulamasında yeni bir yaklaşım: Hemşirelik eğitimi ve uygulamasının bütünleşmesi. *Hemşirelik Akademik Araştırma Dergisi JAREN*, 4(2), 92-99.
- 16 Titrek, O., Hakkakul, M. A., & Varlı, S. (2015). Hemşirelik bölümü staj uygulamalarının etkililik düzeyine ilişkin öğrenci ve rehber hemşirelerin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 264-280.
- 17 Ünal, F., & Pınar, Y. (2017). Erken çocukluk eğitiminde müze deneyiminin rolü. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 6(38), 2899-2917.
- 18 Yaman Aktaş, Y., & Aksu, D. (2019). Ameliyathane hemşirelerinin cerrahi dumana maruz kalma durumları ve korunmaya yönelik aldıkları önlemler. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(3), 123-128.
- 19 Yanikkerem, E., Karakuş Selçuk, A., & Çetinkaya, A. (2021). Hemşirelik Öğrencileri Açısından İdeal Hemşirelik Eğitimi Konusunda Nitel Bir Çalışma: Gerçeklikteki Boşluklar ve Şoklar. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(1), 1-12.